

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. ΠΕΔ VII, 36/1968

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Δεκ. 1969 / 5-3-1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Κάνδια.....
 (παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας Ναυηλίας
 Νομοῦ Ἀρχολίδος.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Βασί-
λειος Χασάκης ἐπάγγελμα διδάκτορας.....
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Κάνδια... Ναυηλίου...
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... πέντε (5)...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Σωτήριος Τριάντας...

ἡλικία 45... γραμματικαὶ γνώσεις Β' Δημοτικῆς
 τόπος καταγωγῆς Δουβλίν
Τριπλίτης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικὰ περικοχὰ προωρῶντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖα διὰ
 βοσκήν ποιμνίων; τὰ πράγματα ἔβασκον ἐν
ἀγρῷ καὶ ἐν χερσὶ καὶ ἐν χερσὶ...
- Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα; ὡς ἔχεται... ἐν χωριστῶν... ἀλλὰ καὶ χρόνῳ
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
εἰς τοὺς χωρικοὺς.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του; ὅχι... καὶ πάλιν... ὅταν πατὴρ ἐπὶ
παίρνει τὸ μερίδιόν του... Μοιράζεται... τὸν
θάνατον τοῦ πατρός... ὅτι ἔχει ἀφύσει
τὰ καὶ γράμματα... τὸν...

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *καὶ μὴ τῶν γεωργ. καὶ μὴ τῶν κτηνοτροφ. καὶ αὐτοῦ*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ἔκαψαν όλες τις δουλείες*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηριῶν ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *ἔρεναν όλες κτήρες οἰκογενεῖες καὶ ἔβαζαν είτε κίβια είτε τριτάτικα είτε φερόταμοι*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.) *Καλλήγοι Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ;*

φτωχοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) *καὶ τὰ δύο*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραυητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; *Ναι... ἔβαζαν ἑργάτες εἰς πολλές δουλείες καὶ ἐποχικῶς ἦσαν καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες παίρναν καὶ ἀπὸ τὰ δύο*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὕπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ναι... ἔχαν δούλους*

ἀπὸ φτωχῶν καὶ ὁρεατῶν οἰκογενεῖς καὶ ἀπὸ τῶν φτωχῶν

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *ἐπήγαιναν εἰς τὸ ἔξω εἰς τὸν φτωχὸν εἰς τὸν φτωχὸν καὶ ἀμνηστῶν εἰς τὸν φτωχὸν καὶ*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται *Ναι* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμπόροι) κλπ. ; *ὄχι... ἔκαψαν τέτοιους*

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;...

μόνον μὲ τὴν κοπρὰ τοῦ βοδιῶ
καὶ τοῦ γιδιῶ καὶ προβάτων
ἄλλον τρόπο ὄχι

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας;... γύρω... εἰς 1935

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;... τὸ σιδηρόφρενο εἰς 1910 καὶ μηχανὴς εἰς 1940

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποίαν κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;... τὸ μονόφτερο εἰς φασινά...

καὶ τὸ δίφτερο εἰς διπλὰ χωράφια πλὴν ἔχων καὶ πέτρες

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χαράκι 4. νύφι 7. 10. προχὲς
2. χαρίδα 5. τεταδί 8.
3. κοτσάρι 6. βράδυ 9. σταβάρι

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;)... 1940
3) Μηχανὴ θερισμοῦ... 1940

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν άροτρίασιν ὅλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

8.ν. εἶχε σιδερίδι ἢ τοῦ ἰδίου.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπαθῆς τοῦ άρότρου; ἐν σπαθί

καμπύρῃ

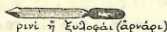
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ὕλο

βίδερο καὶ εἶχε τρύπες στὴ μὲν κεφαλή

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

σκεπάρνι, σκεπαρνε, άρίδα, ξυλοφαί

- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Καὶ βοὸν πρῶτον καὶ μετὰ βοῦν*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *ὅχι, δύο ἐπὶ ἀνὰ δύο. Τὰ βοὸν πάντες δύο*
- 9) Διὰ τὸ ζεугάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *ναι ἢτο ἀναγκαῖος*

Ὁ γόμος ἀπὸ τοῦ εἰδωμένου ἀλλήτερι καὶ τοῦ ἑαυτοῦ καροῦ.

Ζεύμα

Ζεύμα

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύγες, πιζέ-
λια κλπ.). *ἦσαν τοῖς καὶ μετὰ τὸν δευτε-
ρον αὖν ἔκτε ἀπὸ τίνος μόνο τοῦ
ζυγοῦ ἐπὶ ἀνὰ δύο γὰρ λουρὰ καὶ ἐπὶ ἀνὰ*

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ, εἰς τὸν τόπον σας. *ἦσαν ὅμοιαι μετὰ τὸν δευτερο-
ζυγόν*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Κουλλούρι*

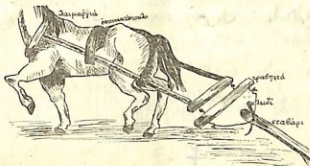

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; *ἀπὸ τοῦ 1925 καὶ ὅπου*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *Πρῶτον οἱ
λαμναρχεῖς μετὰ τοῦ ἀμφοτέρου, μετὰ τὰ τραβήχια
μετὰ τὸν ἀλυσὸν καὶ αὐτὰς ἐπὶ καὶ γάντζο ἐπὶ
ὑποδοχὴ τοῦ βραβείου. Ἀπὸ τοῦ καπνιστοῦ ζέψιν
ἐπὶ χερσὶν δύο τριχὲς γὰρ νὰ τὸ ὀδονῶ.*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την όποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

(.Περιγράφεται ἔναντι.)

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας .

οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).

Πρῶτα περνάμε
εἰς τὴν γῆν καὶ τὸ ξυλὸ καὶ φέρνουμε τὸ σάβανον καὶ
τὴν κουλούρα εἰς τὸ προχο.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... ἔναν...

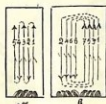
δοῦναι καὶ μετὰ τὸ ἔνα γῶο μόνο καὶ προ-
ερχόμεναι ἔνα μεγάλο τραβηκτὸ καὶ σπινῶν καὶ ἔνα
μικρὸ καλὰ καὶ τὰ οὗ γῶα εἰσάγει εἰς τὸν ὄχο
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζώων ἢ ἄλλως : (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
εἰς τὰ κέρατα καὶ εἰς τὸν ὄχο καὶ εἰς τὰ κέρατα
εἰς τὸν ὄχο καὶ εἰς τὸν ὄχο καὶ εἰς τὰ κέρατα

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακίαις) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἔπινυχαν καὶ ἐρχοταν πέρα δώδε

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

ἔχι.

+

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); εἰ σπορίες

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακίαν; εἰ δὲ καὶ
ἡ λωρίς εἰναι περὶ

- 6) Πού ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; πῶς γινέταν εἰς ἀκρὰ καὶ
ἐξωτικά μέρη.

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. τὸ ὑνὶ πάντα
πλαγίως.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Εἰς όλα τὰ τοιαῦτα. Ἀντὶ τοῦ καινο-

νιζέειν εἰς τὴν σπορὰν ἀνέβαλεις ἢ κοπύβεις
τὸ ποδάρι

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. πάντα ἐκώσαμε ἐν
ἁλίστρῃ (ἔρχωμαι) ἐπὶ ἀραβοσίτῃ τὰ
διβόλισμα καὶ τὴν ἁλίστῃ.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἀντὶ τοῦ καὶ τοῦ ἐκώσαμε καὶ
ἐν τῇ ἁλίστρῃ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ἐν χρόνῳ

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ἐν ἢ δύο ἀναλόγως τὸ χωράφι

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ἢ τὸ βλαβ
ἢ ὁ νερονθῶς τοῦ μουδαρίου.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

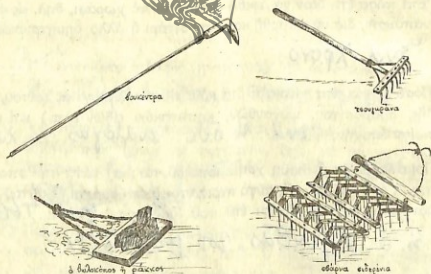
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *μὲ τὴν ζυγὰν*
ἢ ζυγόν πλὴν ὅταν μεταστάνῃ
καὶ πῶς εἴχῃ βούκντρον.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *τὰ ἰσοπεδωτὰ μὲ τὸ*
ζυγόν.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὥς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

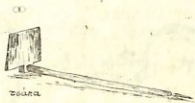
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)
 (για ἐκκρεμά ζεύγη) (για ἐκκρεμά τρέφι) (για ἀπείλιξ)
 ΚΑΡΜΑΤ. ΞΥΝΑΦΙ ΤΑΥΤΗ

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

ὅλοι λυγόντων ζυγολογες

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Διὰ τὴν σπορὰν χωρὶς σπινθὴν καὶ ρικνὰς καὶ τὰ ἀρκαδιὰ

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

ὅσα ἔχοντες ἐπαρθεῖν εἰς τὴν πρώτην χρονιά

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν ἑσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

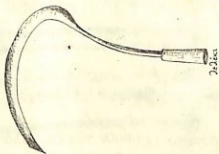
ἐφυτεύοντο εἰς γόνθες καὶ ἀνοί-
 γοντες καὶ τὰ ταῦτα ἐπὶ βερεῖ

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *μὲ τὸ δρεπάνι*
μὲ δόντι

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

δὲν ἔχουμε πλεονέκτημα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *μὲ κόσες*

οὐδὲν ἄλλο

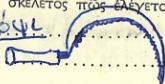

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἥτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). *ὀδοντωτή*

- 4) Πῶς ᾤτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *ἀπὸ ξύλου*

τὸ ἄλλο δρεπάνι κόψη

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ὁ θυγάτης

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ὅσα γίνονται ἐν τῷ κατὰ τὰ ξερρίφναι. τὰ κεντρικά ἐνὶ τῷ χερσὶ

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ἐνὶ τῷ χαμηλῷ γὰρ καὶ ἐν τῷ ἰσχυρῷ γύρω πρὸς 15 πόδας

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ἀποθερία, ἀροκατάρια ἢ κατάρια

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀφαιροῦν κατὰ τὰς χερίες καὶ κατὰ τὰ χερσὶ τὸ δένον κίον

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) τοποθετοῦνται μαζί τρεῖς χερίες καὶ τότε ἀγρόταν χερσὶ βολο. Μετὰ δὲν δὲκα χερσὶ βολο καὶ τὰ σταχυὰ σταυρωτὰ καὶ αὐτὰ ἀγρόταν διπλάτι.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. Χιρσοβόλα

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποιοῦν ; οἱ αἰ. μαζὶ
ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐπαγγελματίες
δὲν ἔρχονται ἀπὸ ἄλλων τόπων

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐξκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὰ ἡμερομισθίων ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας δυνατολογίαν) ἀνάδοξα ἐἴ τι
ἐν μέρει ἐν μέρει ὅπως μὴ εἶδω
καὶ μὰς ταῖς κίβδας
τὸ ὑπεροπιδιο ἀγρόταν καὶ μυρο
δοῦν

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λυντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; οἱ αἰ. χρῆμα
μετὰ χρῆμα καὶ κατὰ ἢ μὴ ἀρι-
στα ρετόν ἐπὶ μὴ ἐπὶ
κατὰ γνώστου

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ναι. Συνίδω. Δευτέρα καὶ Πέμπτη
Ποιῶ. Τρίτη καὶ Κυριακή

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. τραγουδονδαν.

(Τὴν δὲ θύρα καὶ τὴν ῥυτίδα καὶ
τὴν γυνῆα μου)

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. ἀφέναντε λίγο για το λαό

για τὸ χριστό καὶ τοὺς φτωχοὺς.
Αὐτὸ δὲν τὸ ἀφέναντε τίποτε
καὶ ἔπρωξαν τὰ γῶδα.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

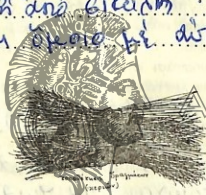
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... ἀμέσως μετὰ
τὸ θερισμό

2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματίων μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

Τὰ χεῖρ-
 ῶδες ἔμπειναν ὑπὸ τὸ ἀπλωμένο
 δεματικὸ σταυρῶδες καὶ ὥρνονταν
 ἐν μέρει μὲ δύναμι. Ὁ ἴδιος πρὸ
 ὥρνευεν καὶ τὴν ἀγκαλίαν.
 Τὸ δεματικὸ ἦτο ἀπὸ τὸ ὡς τὸ βίτ-
 ρι ἢ ἀπὸ βίταλη.
 ἦν δὲ ὁμοίον πρὸς αὐτὸ τὸν εἰκόνα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

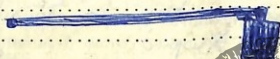
3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνε-
 κεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα
 δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; ἐπὶ τῇ
 ἀρχῇ συνεκεντρώνοντο φορτῶν φορτῶν 65
 θυμονὲς μὲν εἰς τὸ χωρὶς. Μετὰ τὰ
 παίρνανε ἀμέσως καὶ τὰ πηχύνον-
 τε εἰς τὴν 6261. τὸ θυμονοστῆβι.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον
 σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. ἀπὸ τὸ 1920-25
καὶ τις φυτεύουμε ἐν γόνθε.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ή γίνεται) ή εξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν, σχέδιον αὐτῶν ή
φωτογραφίαν. ἐπὶν ἀρχὴ μὲ τὸ πλάτυ
ζυνάρι καὶ ἀργότερα μὲ τὰ ξύφι.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίκετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή
κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ. καὶ συνήθως
μὲ βίκο, λαδοῦρι, καθαμπόκι. Τὸ βίκο καὶ
τὸ λαδοῦρι τὰ ἐπένεμε τὸ φθινόπωρο. Τὸ καθαμπόκι
τὴν ἄνοιξιν. Τὰ κόβαμε ἐπὶνὼ ἐπὶ δρόμο. τὰ κορπῶ
μὲ κόβω ή ξερρῖων καὶ τὰ ξερρῶμεν ἐκτὶ ἐν βάρει
ἔστὶ τὰ μεταφέρουμε ἐπὶ ἐπὶ ξερρῶμεν.
2) Πότε ἐθερίζετο ὁ, σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). τὸν μαίον καὶ μὲ κόβω.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

Τὸ χόρτα ξεραίνονται ἐπὶ χωράφι καὶ θάβονται
 ἕνα πρῶνὸ ἐν δεματίᾳ. Μάλιστα μεταφε-
 ρωτογραφίας)
 ροταν καὶ πρῶτ' νὰ μὴν εἰσβύται.....
 ἔρχονται δὲν χρεωκοποιοὺς εἶναι :

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματίων πρὸς ἀλώνισμόν. Συνεκentrώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μεταφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. *Μακα*.

τὰ δεμάτια τὰ δεμάτια τὰ φορτωμένα ἐπὶ
 γῶνα καὶ τὰ πικαίνας ἐπὶ ἀλώνι ἀπὸ ὅλα
 τὰ χωράφια καὶ ἔκει τὰ ἀλώνισαν
 κοντὰ ἐπὶ χωρίῳ

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινες τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνίστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς αὐτοὺς;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; *ὁ χωρὸς*.

ἄρχονταν δεμωνοστασί. τὰ δεμάτια
 χτυποῦνταν ἐπὶ ἕνα ἐπάνω ἐπὶ ἄλλο
 γὰρ τοῦτο.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον ὅς τις ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; *ὕπρχε ἀνέκαθεν*
ἀλώνι. δὲν ἔχιντο ἀπὸ τὸ χω-
ρίον τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὸ ἄχυρο.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν πῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; *κοντὰ ἐπὶ σπιτιῖ, ἢ ἀν-*
τὶναι κοινὸν ἐπὶ γειτονίᾳ δ' ἕνα
μέρος κοινόν.

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
σίς του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ἀνήκει καὶ ἐν τῇ καὶ ἐν πολλῇ
ὅταν γινῇ ἀδελφοκορία

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; ἀπὸ τὸ πρῶτον
πὺν γινώσκων ὁ ἄλων μεχρι τοῦ 3^{ου} 4^{ου}
ἡλικίου

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) χωματάλωνο - πετράλωνο

Τὸ πετράλωνο γινώσκων με πλάκες καὶ

ἐν τῇ καὶ ἡλικίᾳ τοῦ ἄλωνος. Τὸ χωματάλωνο ἀπὸ τοῦ
ἀπὸ τῶν ἡλικίων 16^{ου} καὶ ἐν τῇ καὶ ἡλικίᾳ τοῦ ἄλωνος.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκαστον ἐτὸς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). στο πετράλωνο ἐκβάλλει τὰ χορτὰ καὶ

Τὸ χωματάλωνο πατιζοῦν καὶ στρωνοῦν με
ἄχυρο τῆς καὶ ἡλικίᾳ

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιου καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἄλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; καὶ ἐν τῇ καὶ ἡλικίᾳ

ἐν τῇ καὶ ἡλικίᾳ τοῦ ἄλωνος. Τὸ ἀπὸ τῶν ἡλικίων 16^{ου}
καὶ ἐν τῇ καὶ ἡλικίᾳ τοῦ ἄλωνος. Τρίτη ἢ Κυριακή

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Ἰσχυρὸν ἐπὶ ἐπὶ τοῦτο ἐκπαινεῖται ἐνὰ δευτέρῳ
καὶ ἔπειτα τὸ ἄλωνα ἢ τὸν πλάγιον τὸ ἄλωνα δευτέρῳ
τὸ ἐκπαινεῖται ἐνὰ γύρω γύρω... καὶ ἐπὶ τὸν ἀλωνα
ἐπὶ ἔξω πρὸς τὰ μέσθαι καὶ ἐπὶ γυρίζονται μετὰ τὸ δευτέρῳ
ὡς νὰ ἀντικαταστήσῃ.

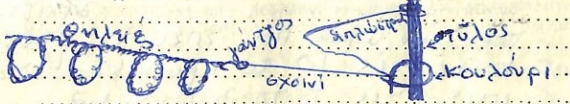
11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλωνισμα πρὸς ἐχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλ-
ωνιοῦ ἐξήμισος στύλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στήγιος,
στρούλουρας, δουλκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον αἰκρὸν τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρε», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. Τα...

γύρε δένονται μετὰ τὴν θηλειὰ ἀπὸ τὸ δαίμα τὸ
ἐνὰ μετὰ τὸ ἄλλο ἢ ἀκριβῶς ὡς θηλειὰ δένεται μετὰ
τὸν γόνο διὰ ἐνὰ χοντρὸ βκοῖνι τὸ ὁποῖο ἐνὶ ὅλῳ δέ-
νεται ἐπὶ κοιλίῳ πρὸς γύρε γύρε ἀπὸ τὸ ἐπὶ
ἀπὸ τὸ κοιλίῳ δένεται ἐνὶ ἄλλο ἐκείνι πρὸς κρατὶς ὁ ἀλωνα

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
μὴ καὶ καὶ
νῆμι πρὸς τὸ
διὰ τὸν πλάγιον
γύρε πρὸς
μετὰ κοιλίῳ
μὴ νὰ ἀλλοτρίω-
άλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνα-
στύλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειὰς,
καὶ ὅποια περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα)

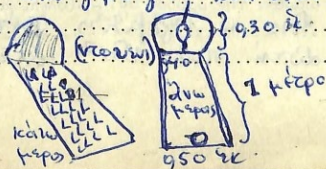

γ) Που ἄντι τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὥπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχυῶν διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἔάν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
κά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων; *Ἐχρημίσθησαν οἱ οἰκονομοὶ*

περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων· ἔχρησιμον οὖν ἔστι
τὸ νεοῦνι καὶ ἦσαν εὐδερνιο ἕκως γιὰ ὅσα
τὸ προμυθεύμεταν ἀπὸ τὸ εὐδερνιο. Αὐτὸ
τὸ γινώμε πῶς ἀπὸ γινώ γινώ καὶ ὅταν εἴχε κοπῇ
ἀπὸ τὸ ἀπὸ γινώ.

8) Από ποίαν ωραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; ἀρχίζει κα-
 τὰ τὴν ὥραν ποὺ ἔμπεινε γέφυ.
 καὶ εἰς 10 τὸ πρωὶ καὶ σταδ-
 ινε εἰς 5 τὸ μεσημέρι.

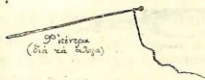
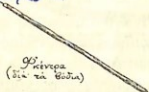
12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): χρυσαποιοῦμε τὸ δικριάνι
 τὸ γτυορ καὶ τὸ βάρωμα

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχους ; ριχνεῖ καὶ τὰ δικριάνι εἰς τὸν
 ἔξω καὶ τὰ πεδία τῶν γῶν. Μετὰ ὀκτώμην
 ὀδοῦμε δικριάνι καὶ γυρίζον τὸ
 δικριάνι καὶ δικριάνι.

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
 φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).
 ἦτο ἡ ἰσχυρὴν βίτλα ὁμοῦ καὶ
 ἀπὸ τὴν εἶνα βλεπόμενῃ ἀπέναντι.

- 15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιοῦ. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν *απλωμα 3 ριζικο*
εξ άλωνι. ήλωνίζοντο μόνο ένα απλωμα
ένα. ίδια ήμέρα. Δεν ήλυνοντα άλλα
αχυα

- 16) Πώς λέγονται οί άλωνισθέντες στάχυες, προτου λιχνισθοῦν διά να αποχωρισθοῦν τά άχυρα από τον καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

λειωρα

- 17) Ποιοι άλωνίζουn : ο ίδιος ο άγρωγός με ίδια κά του ζώα ή ύπήρχον (ή ύπάρχουν ακόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αιτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι άλωναροί και άγωγιάτες), οί όποιοι ήχον βοδία ή αλογα και ανέλαβαν τον άλωνισμόν

οι ειδικοί ήχοντα βοδοδολογοι. Συνήθως
ήσαν ζεμχαν. πολλοί νοικοκυραίοι και
αγκυμιον. οι ίδιοι ται ήλυναν τους
και βοηθούσαν ένας τον άλλο.

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικών εργαλείων ύπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυς. π.χ. τó κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

Όχι. δὲ ήχω ὑπόφινον

- 19) 'Ο κόπανος οὗτος πῶς ἔλεγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος εἶχε και ποῖον τὸ σχήμα του ;

δὲ ήλαμε κοπανο

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.)...

ἔμφως... χτυποῦνται
μόνο φακὲς καὶ ρεβιθιά μὲ ἄλλο στολὴν
ὡς κοτω μάζουντο τοῖς ἀγροῦσι

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμινωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ ἔργου δημητριακῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπὶ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

ἦταν ἀπὸ τῆς οἰκογενείας
τοῦτον ἀπὸ τῆς οἰκογενείας
πολλοὶ τοὶ ἀγροῖς. Ὅποιος εἶχε
πολλὰ τοὶ ἀγροῖς.

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχυος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) **Ρ.Ι.Α. ΤΙΣ**
ΛΙΧΝΙΣΜΑ ΚΑΙ ΡΕΘΙΔΑ Τὸ κοπάνισμα
ὡνιδας μὲν στὸ ἄλωνι ὃ εἰς τὸ δίκτυο
τοῦ σιτιοῦ. λιχ. λιχ.

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

εἰς ἀλώνισμα ἔλεγοντο πολλαὶ τραγούδια. ἐπὶ κοπάνισμα ὅχι. γιατί ἔκει ἦσαν ἄλλοι.

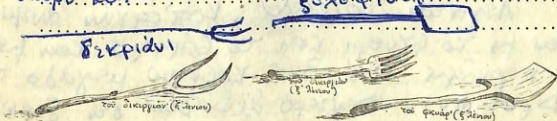
- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) **ἔκρινε τὸ 1953.**

τὴν μηχανήν ἀνθρώπου. ἔκρινε τὸ 1953.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ...

οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες
ἀρχοντος λεγόμενοι. τὸ κοπάνισμα εἰς τὸ
δίκτυο πρῶτα καὶ τὸ ξιλόφυτρο μετὰ τὸ
ἔκρινε.

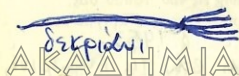
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

από τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Πρώτος τὸ λίνω*

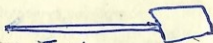
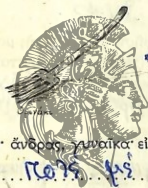
καὶ μαχνητὴ ἔναις ἔκαστε τὸ ἔκκαμα στὰ πόδια καὶ ἐκχέεται. Καλοφάγωρο, κατὰ τὴν τὸ λειψὸν μαχνητοῦσαν ἐπὶ γῆρι ἀπὸ τοῦ οὐῶδα. Δὲν καρφώνεται τίποτε.

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *Πρώτος γίνεσθαι*

ἐκ τῶν δεκρινάκων ὥσπερ ζυχωρίδι ὁ καρπὸς. Μότα ἀνεμίζεται ὁ καρπὸς ἐκ τῶν ζυδὸρτυαρο.

δεκρινάκι
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ζυδὸρτυαρο
ΑΘΗΝΑΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ; *ἄλλοι κατὰ τὴν ἀμοιβῇ.*

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Λέχοντες κατὰ τὴν ἀρχὴν ἀνεμίζεται ἐκ τῶν φτυάρι καὶ τῶν ζυδὸρτυαρο καὶ μετὰ τὸ περνᾶν ἀπὸ τοῦ ζυδὸρτυαρο μετὰ τὸ Δεῦτερον. Δεῦτερον ἀνεμίζεται δὲν ζυδὸρτυαρο.

5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

..... *Ἀν' ἔργῳ*

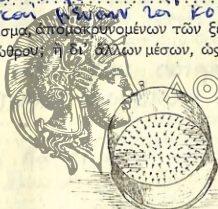
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; *παίρνου-
με ἕνα δεκρίανι χοντρό καὶ τὸ ἕνα ἄκρο του βλαίνει βέ-
ῆνα ποικουτσι ἄπο ἕνα χραπάλι πιδνεί ἡ χαλκαδα
τοῦ δρυ-ονισοῦ. Μὲτ' ἡμέτερι ὁ καρπὸς καὶ κοσκινίζεται
φύγει ὁ καρπὸς κοντὺ καὶ ῥιζῶν καὶ κοτέλια.*
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοστί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

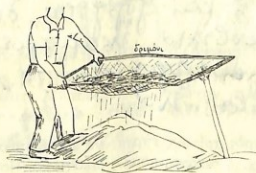
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κόσκινο ἡ ἀρυλλοῖς

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρά καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Κρετὰ γὰρ δρυμόνι σπῖν ἄκρη καὶ γὰρ καὶ
νῆ. Τὸ δρυμόνι εἶναι γὰρ κόκκονο

δρυμόνι

Οὐχὶ καὶ

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

Ὁ καρπὸς μαζεύεται εἰς τὸ ξυδοθύονο
ἀπὸ τῶν ἀλώνων τινος ἵππων ἐπὶ τῷ ἑσπέρῳ

- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. πρὸς τὴν ἀποθήκην ὁ καρπὸς μεταφέρεται ἢ καὶ γυρίζεται διὰ τὴν φανὴν πέρα κονδύλῳ, ἡκαίμαμε, ὁ καδένος καὶ νὰ δώσωμε καὶ τὸ „ἀλοχιάτικο“ βγαί. ὅσα εἶναι

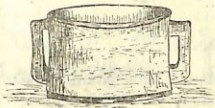
γ'.1) Ποία ὀφειλὰ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Δίνουμε τὸ ἀλογιᾶτικο, γιὰ τὸν ἀλογάρεον
 πρῶτα δὲν δώσαμε τὸν δρυγαῖον καὶ τὸν παπᾶ.
 Ὁ μετρητὴς λέγονταν „μυϊκόλο“, εἰς τὸ μισο-
 κοίλι ποὺ ἐξέσω.

μυϊκόλο

κούσαλος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μετὰ τῶν δημοτριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) α) τὸ παπαδιάτικο β) τὸ ἀγρο-

φυλακιάτικο γ) τὸ γυφτιάτικο δ) τὸ ἁλωνιάτικο

Συνήθως τὸ μετροῦν δώσαμε με τενεκέδες

ἢ γαροφύρες

τενεκέ

γαλασίφας

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) α) εἰς τὸν γαροφύριον β) εἰς τὸν παπᾶ γ) εἰς τὸν ἀγρόν δ) εἰς τὸν ἁλῶνα

ἢ εἰς τὸν γαροφύριον

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρόν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ, ΕΙΣ ΤΗΝ ΎΠΑΙΘΡΟΝ ; Τὸ ἀποδιδέσμεσθαι
 ΠΛΕΚΤΗ (ΔΥΡΩΝΑ) ΜΕΘ' ἑαυτοῦ
 ἔγωγε δὲν ἀφέναι

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοῦ καλυτέρου στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;

μετὰ τὸ ἀλώνισμα μὲς τὸ κοσκινόν

- 6) Μήπως οἷον γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ὅχι δὲν κινῶμεν τεταύταις

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

δὲν ξέρω

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἄναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τὶς ἀποκριές μόνο κατὰ τὴν Κυριακὴν
 τῶν Τυροβαγῶν

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; γίνεται ἐν
 Κυριακῇ τῶν Τυροβαγῶν τὸ θρόνον
 ἐν δὲν ἢ ὅτιν ἀπὸ τοῦ εἰς χει-
 τονίδας

- 2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

δείχνει φανός και άφανός

- β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ;.....

εννιωθ να παιδια κανεις άλλος

- 2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια την πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποιον μέρος ;.....

Τα παιδια του χωριου τα φερνουν
από το βουνό και παίρνουν και από
εις άλλες

- 3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

οδοι ξέρουν πως θα έχουν άφανό και κό-
λιν τρανές ντωνεται μεδ καραβες και πάνε
παρτες, παρτες. Τραχανδαν και κανουν
αβητα και γαλια και χορεύουν

- γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν ;

- 1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

Τετοια δεν γινονται εμεας

- 2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

Χορός γινεται γυρω από το φανό
και όποιος μπορεί σημάει φωτιά
δένε δι, είνε καιρό, άλλος δέν
γινεται

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

μόνο ξύδα κουφίε.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

ὄχι

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ἔθιμο καίοντες φανὸς τὴν ὑποκρίε. Καί-
με ξύδα εἰς ἀμύλα ἢ β. ὑποκρίε τῆς
γέφυρας. Τὸ ἔθιμο φέρει τοὺς τοῦ
μαζεύοντες ἐνὶ τῇ οἰκίᾳ ἀπὸ τῆς
τῆς ἀφ' οὗ ἔχουν φέρει. Πολλοὶ εἶναι
νεμνοὶ μαζεύοντες καὶ κῆνον χει-
ρονόμις καὶ ἀποκρίε. Καθὼς προ-
σπαθεῖ νὰ γνωρίσῃ καὶ καὶ μαζεύει.
Μετὰ χορεύοντες μέχρι νὰ εὐδοῦν τὰ
ξύδα καὶ πηδᾷ τὸ κρῦν.

Μερικοὶ πηδᾷ μὴ φασίε διὰ καὶ.
Ἄλλα δὲ ξέρω.

Σ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠ. ΠΕΡ. ΝΑΥΠΛΙΑΣ - ΕΡΜ.
ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ. 16

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΝΘΩΤΗΡΗΣ ΤΡΟΦ.
ΝΑΥΠΛΙΑΣ - ΕΡΜΑΚΟΥΔΟΣ
800
11.370

Προς
Τον κ. Εμμανουήλ Λυκούρη Σχολ. Διευθυντή
Ναυπλίας - Ερμακούδος
Εν Ναυπλίᾳ

Υποβολή
"Παιδαγωγικὰ Ἐρωτήματα"
Δοχίου //

Λαμβάνω τὴν καὶ νὰ
υποβάλω ὑμῖν, συνυμνητῶς, ἑνὸς-
κατοχῆς, διὰ τὰ γεωργικὰ ἔργα
καὶ καὶ ἔθνος πύριον //

Ἐν Ἀγίῳ Νικολάῳ τῆς 5-3-70

Ἐνδεχόμενον
ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου

Σχολ. Διευθυντῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ. ΧΑΖΑΡΗΣ